

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Sociální patologie - prezentace

Autor materiálu: PhDr. Yvetta Pužejová

Datum (období) vytvoření: 30. 7. 2012

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Psychologie a komunikace, 3. ročník

Sada: PS7

Číslo DUM: 16

Tematická oblast: Sociální psychologie a úvod do sociální komunikace

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 26. 11. 2012

Ověřující učitel: Mgr. Ilona Bláhová

Třída: ZDA 3.A

Popis způsobu použití materiálu ve výuce:

Výuková elektronická prezentace SOCIÁLNÍ PATOLOGIE slouží jako podpůrná a názorná pomůcka k výkladu učitele. Opakovací úlohy v úvodu prezentace umožňují navázat a propojit nové informace s předcházejícím učivem psychologie. Prezentace výstižně a názorně zachycuje nejdůležitější momenty výkladu, které si mohou žáci zaznamenat a využít při domácí přípravě.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SOCIÁLNÍ PATOLOGIE

OPAKOVÁNÍ

Co znamená pojem konformita?

Jaké poruchy socializace jedince znáte?

Co znamená dysfunkce a afunkce rodiny?

Co znamená pojem konformita?

Konformita je přizpůsobené chování jedince požadavkům nějaké skupiny/komunity, která na něj vyvíjí tlak.

Jaké poruchy socializace jedince znáte?

Nekonformní jednání může souviset s poruchou socializačního procesu.

záškoláctví

lhaní

krádeže

vzdorovitost

➤ **Disociální chování**

drogová závislost

➤ **Asociální chování**

alkoholismus

➤ **Antisociální chování**

kriminalita

Zkuste přiřadit jednotlivé typy chování ke správné skupině nekonformního jednání.

Co znamená dysfunkce a afunkce rodiny?

Rodina jako primární socializační prvek by měla plnit funkci:

Biologicko-reprodukční

Výchovnou

Ekonomickou

Ochrannou a emocionální

Dysfunkční rodina:

- neplní některé z funkcí, či je neplní kvalitně

Afunkční rodina:

- neplní žádné funkce. Život a vývoj jedince v takové rodině je vážně ohrožen

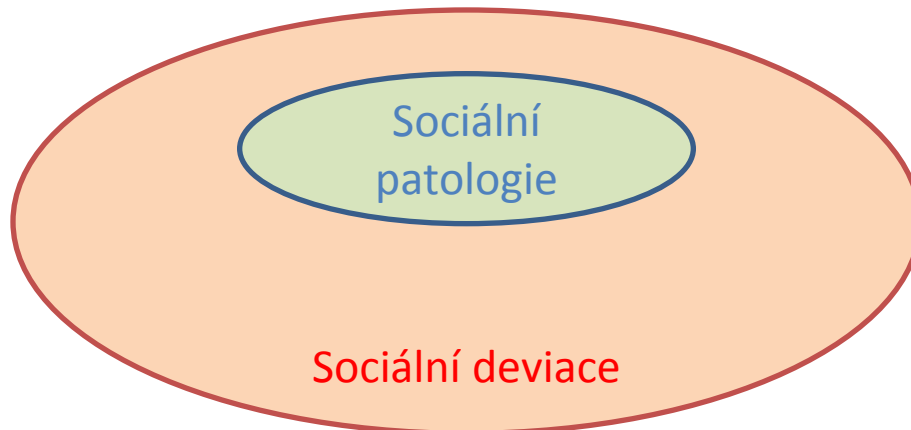
SOCIÁLNÍ DEVIACE A SOCIÁLNÍ PATOLOGIE

Sociální deviace

- Jakékoli porušení normativy
- Nepřízpůsobení se, odlišnost od normy
- Pozitivní i negativní odchylka

Sociální patologie

- Nezdravé, nenormální, společenské jevy
- Neakceptovatelné a trestané chování
- Je podmnožinou sociální deviace

Vznik deviantního chování

Příčiny vzniku deviantního chování:

- Biologické faktory
- Psychologické faktory
- Sociální faktory

Toleranční limity sociální deviace jsou v odlišných komunitách odlišné

Prohibice X akceptace

Kriminalita

Definice:

Kriminalita neboli zločinnost je výskyt deliktů/zločinů, které vyjadřuje souhrn těchto trestných činů, spáchaných ve společnosti za určitý čas.

- Zjevná kriminalita
- Skrytá kriminalita

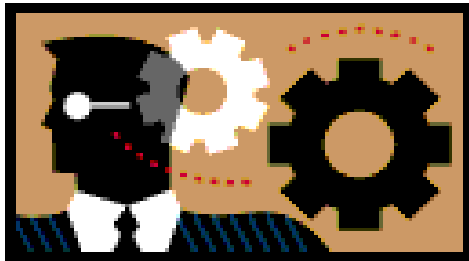

Kriminalita

Příčiny kriminality:

Biologické vlivy

- antropometrie
- genetika

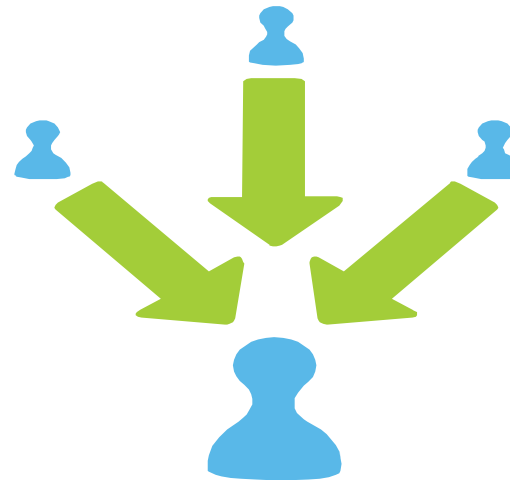

Sociální vlivy

- rodina a její poruchy
- narušená socializace
- týrání

Psychologické vlivy

- osobnostní předpoklady
- mentální výbavnost

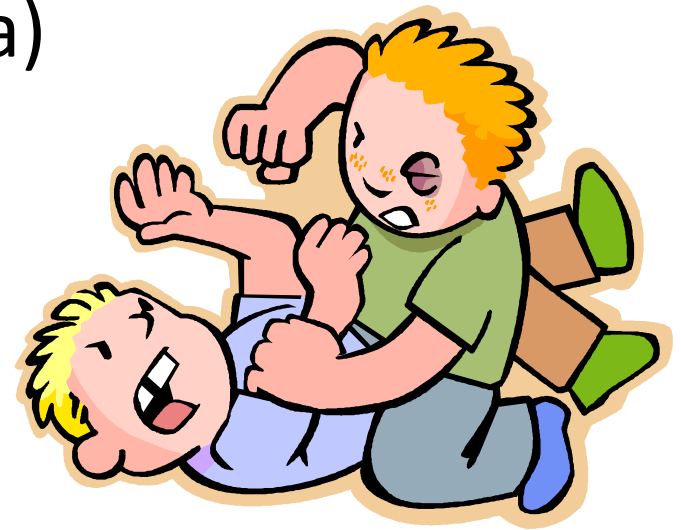

Násilí, agresivita, hostilita

- Násilí (violence)
 - specificky lidské agresivní chování
- Agresivita
 - jednání porušující normy, spojené s chováním omezující práva a narušující integritu sociálního okolí
- Hostilita
 - nepřátelský postoj vůči sobě a okolí s agresivními sklony

Člověk a agresivita

- Vrozené dispozice k agresivitě
- Biologické vlivy
 - testosteron (muži)
 - poruchy CNS (hyperaktivita)
- Získané/sociální vlivy
 - rodina, vrstevníci, media

Vandalismus

- Agresivní chování
- Ničení soukromého, či veřejného majetku
- Bez logického důvodu
- Životní styl adolescentů
- Nuda, prázdnota
- „aby se něco dělo“

Šikana

- Z francouzského „chicanne“- zlomyslné jednání, ubližování
- Zvláštní druh agrese, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu
- Agresor a oběť
- Nejčastěji v dětských kolektivech - MŠ, ZŠ, SŠ
- Oběť se zpravidla něčím odlišuje od ostatních

Šikana- FÁZE

1. Výběr oběti
 - slovní posměšky, odstrkování, urážky
2. Slovní útoky přerůstají ve fyzické napadání
 - kopance, podtrhávání nohou, braní věcí..
3. Vytváření skupiny stoupenců okolo agresora,
posílení jeho moci
4. Plný rozvoj šikany
5. Degradace oběti- psychosomatická
onemocnění, psychický kolaps, suicidium

Prevence šikany

- Solidarita se slabšími
- Podpora autority učitele
- Ideová výchova
- Posílení demokracie ve třídě
- Princip kooperace ve třídě
- Dozor ve škole

Alkoholismus

- Nadměrné a pravidelné pití alkoholu
- Abstinenční syndrom
 - psychické příznaky
 - fyzické příznaky
- Shovívavé toleranční limity společnosti
- Multicausální závislost

Vznik a rozvoj závislosti na alkoholu

1. Alkohol jako řešení problémů, úleva. Zvyšuje se četnost a dávky.
2. Tvorba zvyku. Pocit studu, objevují se výpadky paměti- „okénka“. Racionalizace.
3. Stoupající tolerance. Pocit kontroly nad situací. Změna osobnosti, hodnot, rozpady interpersonálních vztahů.
4. Snížení tolerance. Stálé pití. Somatické i psychické poruchy. Rozvinutá závislost.

Drogová závislost

Droga- přírodní, či syntetická látka s psychotropním účinkem, jenž ovlivňuje naše prožívání a může vyvolat závislost.

Drogová závislost- psychosomatický stav vzniklý z opakované interakce s drogou, ovlivňující nejen prožívání, ale i chování především tzv. bažení po droze- touhu po opakovaném požití.

Drogová závislost

➤ **Psychická**

- nesoustředěnost, emocionální labilita
- ztráta zájmů
- podrážděnost
- bažení- „craving“

➤ **Fyzická**

- třes, pocení, hyperaktivita
- změna chuti k jídlu
- zarudlé, usazené oči, zúžené zornice
- poruchy spánku

➤ Při nedostatku, odebrání drogy- výskyt **abstinenčních příznaků**

KLASIFIKACE DROG DLE WHO

Vznik a rozvoj drogové závislosti

➤ Experiment

➤ Příležitostné užívání

➤ Pravidelná konzumace

➤ Návyk, závislost

Prevence drogové závislosti

➤ Primární prevence

- informovanost, osvěta
- podpora zdravého sebevědomí a zájmů

➤ Sekundární prevence

- časně odhalení problému a jeho řešení
 - protidrogová a substituční centra

➤ Terciální prevence

- snižování negativních dopadů závislosti
 - prevence HIV, Hepatitidy C
 - streetworkeři

Patologické hráčství- gambling

- Poměrně nová závislost
- Klasifikace v ČR od roku 1994
- Více muži
- Nahrazuje potřebu aktivní činnosti
- Přináší prožitek emocionálního vzrušení
- Mylná představa snadno nabytých peněz

Vznik a fáze gamblerství

1. Vyhrávací fáze, vtažení do hry, zvyšování sázek
2. Prohrávací fáze, více sází, aby dostal peníze zpět, půjčky, dluhy, lhaní, skryté hraní, platební neschopnost
3. Ztráta sebekontroly, trestná činnost na získání finančních prostředků na hru, negativní sociální dopady nejen na hráče ale i jeho sociální okolí - rodina

Opakovací otázky

Jaký rozdíl je mezi sociální patologií a sociální deviací?

Co je to kriminalita?

Vysvětlete pojmy- násilí, agresivita a hostilita.

Co je to vandalismus?

Popište fáze vzniku závislosti na alkoholu.

Co vše zahrnuje prevence drogové závislosti?

Co je to gambling?

DĚKUJI ZA POZORNOST

Použité zdroje I.

- VÁGNEROVÁ, M. *Základy psychologie*. 1.vyd. Karolinum: Praha, 2004. ISBN 80-246—0841-3., s.356
- HAYESOVÁ, N.: *Základy sociální psychologie*. 5.vyd. Portál: Praha, 2009. ISBN 970-80-7367-639-1.s.,166
- HOLEČEK, V., MIŇHOVÁ, J., PRUNNER, P. 2.vyd. *Psychologie pro právníky*. Vyd. Aleš Čeněk, s.r.o, 2007. ISBN 978-80-7380-065-9.,s 351

Použité zdroje II.

- NAKONEČNÝ, M.: *Sociální psychologie*. 1.vyd. Praha:Academia, 1999.ISBN 80-200-0690-7.,s.287
- ŘÍČAN, P.: *Agresivita a šikana mezi dětmi*.1.vyd. Praha:Portal, 1995.ISBN 80-7178-049-9.,s.95
- FISHER, S.,ŠKODA, J.:*Sociální patologie*.1.vyd. Praha:Grada Publishing, 2009.ISBN 978-80-247-2781-3

Použité zdroje III.

- Všechny obrázky použité v prezentaci jsou kliparty Microsoft Office on-line
<http://office.microsoft.com>
- Všechna schémata: vlastní zdroj